

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XVI. Disputatio inter Eckium & Lutherum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

11 Postremò disputatum est super Eckij thesi, quæ sic habet: 1519.
 * *Quamvis peccata venialia sint quotidiana, tamen negamus iustum peccare semper in quolibet opere bono, etiam bene moriendo.* Cui positioni ab Carolo studio superba, impia atque hæretica iniusta nota, producente dictum illud Ecclesiastici: *Non est homo iustus in terra, qui faciat bene, & non peccet.* Eckius contra opposuit fallaciam ab universalitate suppositorum, vti Scholæ loquuntur, ad universalitatem temporum: peccare quidem omnem iustum, sed non omni tempore; idque confirmavit multiplici testimonio, ac præsertim S. Hieronymi * dicentis: *Qui cautus est ac timidus, potest ad tempus vitare peccata.* Tandem addidit, incredibile videri, S. Laurentium peccasse super craticula, quando Ecclesia ipsi in ea posito accommodat ea Psalmi verba: *igne me examinasti, & non est inuenta in me iniquitas.*

* Conclusio secunda.

Cap. 7.

* Lib. 3. contra Pelagianos.

C A P V T XVI.

Disputatio inter Eckium & Lutherum.

1 **H**Æ duæ postremæ theses interrupte, vti narrauimus, exagitæ fuere. Nam Lutherus, animaduerso minùs prospere Carolo studio certamine, a subiit ipse pugnam, confirmatâ prius pro Romana Ecclesia Eckij contestatione; professus etiam, inuitum se trahi ad eam haud necessariam atque inuidiosissimam quæstionem. Verùm illa contestatio, vel inter disceptandum à Luthero subinde iterata, factò repugnabat; cum ipse in suis thesibus poneret: *b Romanam Ecclesiam esse omnibus aliis superiorem, probatur ex frigidissimis Romanorum Pontificum decretis citra quadringentos annos natis, quibus aduersantur historia approbata mille ac centum annorum, textus Scripturæ Diuinæ, & Decretum Nicani Concilij omnium sacratissimi.* Itaque Eckius hanc positionem refellere orsus est, adductis Scripturæ dictis, & veteri communiq; sanctorum Patrum interpretatione, quæ S. Petro eiusq; Successoribus fauent. Ad hæc Lutherus respondere non dubitauit: *Si Augustinus etiam, omnesq; Patres, per Petram (à Christo nominatam cap. 16. S. Matthæi) intellexerint Petrum, ego is solus obsistam cum auctoritate Apostoli: arrogatâ sibi vni intelligentiâ sermonis Apostoli supra sanctos Patres vniuersos. Opponebat alter, à quocumque hæretico pro se Scripturam produci: ita factum ab Ario, vbi Filij Diuinitatem abnegans afferebat ea Christi verba, Pater maior me est: hoc interfuisse inter Arium & S. Athanasium, quòd ille sensum à vero aberrantem memoratis Euangelij verbis appingebat; hic verò eadem secundum*

a Disputatio inter Eckium & Lutherum est impressa in primo tomo Operum Lutheri.
 b Decimã tertia Lutheri thesis.

1519. dūm Spiritum sanctum interpretabatur. Quænam autem sit secundūm Spiritum sanctum interpretatio, ex nullo testimonio probatiori certius fieri, quàm ex concordi veterum sacrorumque Doctorum interpretatione.

Protulit in medium pro se Lutherus Concilium Africanum, alatum distinctione 99. in Canone *Primæ*, vbi cautum est, Ne primæ Sedis Episcopus appelletur *Summus Sacerdos*, vel *Princeps Sacerdotum*; atque adiicitur, Ne etiam Romanus Episcopus dicatur *Episcopus vniuersalis*. In ea Concilij productione vtriusque non semel erratum. Quod certè documento esse potest, quantum subeat periculi, qui improuisæ vocalis disceptationis alexæ magni momenti controuersiam committit. Prima pars memorati Canonis inest quidem Africano Concilio: sed in eo, vbi nominatur Episcopus primæ Sedis, sermo est non de Romano Pontifice, qui etiamsi, vt Lutherus contendebat, fuisset Occidentis tantummodò Patriarcha, haud sanè potuisset legem accipere ab vnus Africanæ nationis Concilio. Sermo igitur ibi est de peculiaribus Primatibus Africanis. At verò secunda pars, vbi fit certa mentio Romani Episcopi, pars illius Concilij neutiquam est: neque vt talis ea recensetur à Gratiano; sed ab eodem subscribitur Canoni iam allato diuersis characteribus, veluti summa ab ipso confecta duorum Canonum sequentium, quos ille continuò regerit decerptos ex literis Pelagij II. & Gregorij Magni Pontificum Romanorum. Et nihilominus tam Lutherus quàm Eckius in pluribus congressibus egerunt de illa interdictione, tamquam de re Concilio Africano contenta.

Verùm adhuc necesse habebat Eckius, vt literis modò indicatis Pelagij & S. Gregorij satisfaceret, quæ pariter à Luthero opponebantur, sed separatim ab eo Concilio. Ad eas porò manifesta erat Eckij defensio, recusatum ab illis Pontificibus titulum, quatenus videbatur significare, solum Episcopum & Patriarcham Romanum potiri dignitate ac iurisdictione Episcopali ac Patriarchali. Neque potest in dubium reuocari, hunc esse germanum illorum sensum; cum ratio suprà allata huiusmodi interdicti legatur disertè posita in iisdem literis, vnde laudati Canones excepti sunt. Quamuis autem Lutherus contrà opponeret, Neminem tam stolidæ mentis esse potuisse, cui dubitatio suboriretur, an solus Episcopus Romanus esset Episcopus, adeoque non potuisse eius tituli interdictionem eò spectare, vt suspicionem huiusmodi significationis auerteret: eum tamen Eckius monuit legere quæ scripserunt Aluarus in libro de
Planctu

Planctu Ecclesiæ, Cardinalis à Turrecremata in Summa de Ecclesia, Guillelmus Occamus in Dialogo, ibique comperturum, huiusmodi dementiam in quibusdam capitulis exortam; nihil tamen opus esse ad coniecturas confugere, vbi memorati Pontifices hanc apertè rationem reddunt, cur huiusmodi titulum recusent, vt à nobis demonstratum est.

4 Asserebat insuper * Eckius, hoc solùm sensu sublato, posse nominatum titulum illis conuenire, ideoque eodem vsos Sixtum ac Victorem Pontifices Romanos; quin etiam eadem S. Gregorij Epistolâ vt compertum referri, fuisse illum titulum eius decessoribus oblatum à magno Chalcedonenfi Concilio, Patribusque subsecutis.

5 Tunc Lutherus retorquere probationem contra aduersarium admissus est, perinde quasi inde conficeretur, Pontificis Romani Primatum, quippe à Concilio illi oblatum, esse solùm ex humano iure, non item diuino. Sed ea reiectio nimis languidè cessit: siquidem huiusmodi appellatio nec à Concilio nec à Patribus subsecutis oblata fuit Episcopo Romano, quasi tunc primùm supra vniuersam Ecclesiam principatum deferrent; quod fieri nequiuisset, si Christus in ea non vnus supremi, sed multorum æqualium regimen constituisset; multoque minus talis principatus offerri potuisset à Patribus subinde secutis, quibus nulla inerat potestas totius Ecclesiæ vni Episcopo subiiciendæ. Fuit igitur ab eo Concilio Romanis Pontificibus oblatum hic titulus, immò delatus cum quadam acclamatione publica, vt narrat S. Thomas, & S. Leo IX. adducti in Notis Gratiano additis, tamquam illis debitus propter summum Imperij fastigium, quod in iisdem supra vniuersam Ecclesiam agnouit: nisi enim id fuisset agnitum, hoc illos insigniri titulo fas non erat.

6 Rursus æquè vtrunque peccatum, ab Eckio in proferendo testimonio, ab Luthero in recipiendo. Aiebat Eckius, Gregorium Magnum in recusando Episcopi vniuersalis titulo, neutiqum potuisse in animum inducere, Primatum, vt Lutherus arguebat, sibi non conuenire; quando in eius epistola encyclica à Gratiano relata, in quaestione sexta causæ secundæ, in Canone *Decretum*, pronuntiat, ab Ecclesia Romana ita dispersitam reliquis fuisse suam iurisdictionem, vt illæ quidem admittantur in partem sollicitudinis, non verò in plenitudinem potestatis. Sed enim reuerà hæc Epistola non est Gregorij Magni, sed Gregorij IV. quod fortasse eâ tempestate non erat adeò exploratum, nondum eâ diligentia recognitis collatisque locis à Gratiano citatis, quâ postea iussu Gregorij XIII. id

* De titulo Occumenici seu Vniuersalis, seu simili, vsitato à Pontificibus Romanis, vel erga eodum, vide Horatium Iustinianum, postea Cardinalem, in Notis, collatione 22. Concilij Florentini num. 9. pag. 125.

1519.

peractum est. Quare cum ibi Gregorius Papa citaretur, credidit uterque disceptantium, illum esse, qui sic per antonomasiam vocari solet absque additamento. Iam verò, Gregorium Magnum agnouisse in se huiusmodi principatum, & Eckius ex historiis probauit, & ex variis Operum Gregorij locis patefieri licebat. Quapropter concludit Eckius in tituli quæstione, oportere ad tollendam de medio nominis ambiguitatem, appellari Romanum Pontificem, non quidem *Episcopum vniuersalem*, sed *Episcopum Ecclesiæ Catholicæ*, hoc est, *Ecclesiæ vniuersalis*.

Ita respondit Eckius præcipuo Lutheri obiecto: alterum enim, 7 è quodam Canone Concilij Nicæni deductum, minorem intulit difficultatem: quod cum postea fuerit accuratius discussum à recentioribus, & inter ceteros à Ioanne Matthæo Caryophyllo aduersus Nilum Thessalonicensem, atque à Iacobo Sirmondo, nihil attinet de eo differere.

Verum implicatiore nexu Eckius Lutherum inuoluit ex auctori- 8 tate Concilij Oecumenici recenter in ipsa Germania celebrati, videlicet Concilij Constantiensis. Damnantur ibi hæc quatuor positiones Ioannis Husli.

Petrus nec est, nec fuit Caput Ecclesiæ sanctæ & Catholicæ.

Non est scintilla apparentiæ, quod oporteat esse vnum Caput in spiritualibus, regens Ecclesiam, quod semper in militanti Ecclesiæ conuersetur.

Papalis dignitas à Cæsare inoleuit.

Papæ præfectio & institutio, à Cæsare inoleuit.

Ex harum positionum damnatione liquidò constabat, Pontificis Romani potestatem & ortam in S. Petro, & esse necessariam, nec ab hominum arbitratu pendere, nec inductam auctoritate Cæsarum fuisse, vt Lutherus asseuerabat, illecebrâ supremæ huius eminentiæ appetentiam Cæsaris, ac Principum, Cæsarumque imperio fauentium, ad suam doctrinam pellecturus.

Hiscæ tam vrgentibus assertis illius Concilij vniuersalis, cuius summa perdurabat in Germania veneratio, respondit quandoque Lutherus, Illius Acta ab aliquo impostore potuisse perueri. At illius memoria in illis Prouincijs adeò vigeat, vt facile fuerit hoc illi profugium occludere. Subiunxit, effata Ioannis Husli interdicta, non omnia indiscriminatim hæresis fuisse damnata; sed per disunctionem, alia aliis censuris affecta, quæ reapse propositioni quamuis veræ possunt appingi. Sed hæc vicissim repulit Eckius; quoniam aliquam certè censuram merentur singulæ ex iis reliquis censuris, per disunctionem à Concilio iniustis, nimirum, vel esse *erroneas*, vel

vel *scandalosus*, vel *temerarius*, & alia huiusmodi. Vnde Luthero necesse erat fateri, suam doctrinam aliquã ex nominatis censuris esse dignam secundum Concilij definitionem; seque in ea publice defendenda violasse solennes Vniuersalis Ecclesiæ leges, & tamquam reum subiici pœnis in contumaces ibi statutis.

10 Lutherus itaque, vbi se coarctari sensit, voluit pedicas profus excutere; diserteque pronuntiauit, Concilia quoque falli posse; neque illis concessum, vt noua dogmata adderent Fidei. Nitebatur dicti austeritatem lenire, ita quasi moderando: Errare Concilium posse *in rebus presertim ad Fidem non spectantibus*: sed vox illa *presertim*, allataeque ab eodem probationes satis ostendebant, eò illum tendere, vt Conciliorum Decreta omni auctoritate falli nesciã spoliaret.

11 Aseruit postea peculiariter, Constantiæ Concilium errasse, dum aliquot Hussi positiones condemnat apertè Catholicas: & quatuor adduxit:

Prima erat: *Vna est sancta Ecclesia Catholica, quæ est predestinatorum Vniuersitas.*

Secunda est: *Vniuersalis Ecclesia tantum est vna, sicut tantum vnus est numerus predestinatorum.* Has ille assertiones esse sancti Augustini, & Magistri Sententiarum contendebat.

Tertia: *Due natura, Diuinitas & Humanitas, sunt vnus Christus.*

Quarta: *Diuisio immediata humanorum operum est, quòd sint vel virtuosa, vel vitiosa: quia si homo est vitiosus, & agit quidquam, sic agit vitiose; & si virtuosus est, & agit quidquam, sic agit virtuosè.*

12 Clamitabat proinde, in eo Concilio Pontificum adulatorem præpotuisse: nec posse cenferi vti necessarium ad æternam salutem, credere eam summam in Pontifice eminentiam, quam mille & quadringentos annos Orientis Ecclesia, viris sanctissimis decorata, minime crediderat.

13 Sed Eckius contrà redarguit: Si Oecumenicæ Synodi erroribus essent obnoxia, & in dubium reuocari posset, an re ipsa nouos illæ articulos adiecissent Fidei; omnes Fidei articulos, ab Ecclesiæ primordiis ad eam vsque horam sancitos, vacillare incertos, neque firmi quidquam in Ecclesia permanere. Nullum ex Conciliis magis esse alienum à suspitione assentationis erga Pontificem, quam Constantiense, à quo ij abdicari fuerant, qui sibi Pontificatum vindicabant; damnataque Hussi effata, quando Pontifex nullus habebatur. Orientis Ecclesiam fuisse eam quidem Sanctorum fecundam, vel maxime spectabilem; sed ante schisma, & quo tem-
pore

1519. pore tam ipsa quàm illi agnoscebant supremum Romani Pontificis principatum, ut per exempla non pauca eruditè comprobavit: sed postquam illa ab Ecclesia Romana desciuit, nominaret Lutherus, si posset, eos egregios Doctores, eos præclaros sanctimoniâ diuos, qui florissent in Oriente.

Supererant diluendæ quatuor positiones, quas Lutherus protulerat ut iniuste proscripserat à Constantiensi Concilio. Ad primas duas perspicua fuit responsio, cum earum proscripcio supra Hussi sensum ibidem explicatum incideret, qui erat: Ecclesiam non nisi ex prædestinatis constari; cum tamen eam Christus æquiparauerit decem virginibus, quarum quinque fatuæ, & quinque prudentes. Tertiam rectè damnatam affirmavit Eckius; nam Dei coniunctio cum homine non est facta in natura, sed in Persona Verbi, ac propterea Symbolum S. Athanasij aliter loqui, dicens: *Sicut anima rationalis & caro unus est homo, ita Deus & homo unus est Christus*. Et responsio satis quidem obiecto soluendo erat; non tamen ex mente Concilij, quod narratam assertionem improbauit secundum absurdissimam intelligentiam auctoris sui Wiclef, cui Hussus adhererat. Ea erat, Humanitatem per se solam, uti etiam Diuinitatem per se solam esse Christum. Quod pariter de anima à carne separata pronuntiabat; adeoque docebat, quando dicitur Christus fuisse in sepulchro, id non intelligi solum per figuram synecdochen, nomen totius parti tribuentem; sed illud quod sepulchro continebatur, proprie & citra figuram fuisse integrum Christum. Enimvero meretur hæc opinio non minus infantiæ quàm hæresis nomen, & figmentum calumniæ videri posset, nisi Wiclef verba extarent exposita in Thomâ Waldensi Carmelita, qui eadem quæ illi hæretici vixit ætate, eorumque opinamenta egregiè confutauit. Sed hoc Hussi erratum vel Eckium latuit, vel in tempore non occurrit.

Minus etiam aptè tutatus est Eckius quartæ positionis censuram. Etenim cum alias ipse docuisset, præter actiones honestas, ac præter prauas, esse quasdam indifferentes, libenter admisit, opinionem suam tamquam certam fuisse à Concilio confirmatam. Quod neque factum fuit, neque esse poterat, per notam contrariæ sententiæ, admodum ab Scholasticis receptæ, appositam. Sed apertissima solutio ab ipsa damnata positione petenda erat, asserente: *Quidquid agit iustus, esse opus virtuosum; & Quidquid agit malus, esse actum vitiosum*. Vtraque autem pars manifestis Scripturæ effectis contradicit.

Interim Lutherus atrociter debacchabatur, petitus Eckij aculeis

leis, numquam cessantis in tam celebri corona illum ostentare, uti studiosum Bohemicorum hæreticorum, eoque demersum tabo, cuius vel nomen per Germaniam grauissimè olebat. Ita quando Eckius ut Bohemorum sectatorem Lutherum infectabatur, is obiectione mendacij Eckium interpellabat; nec Latinâ contentus linguâ, Teutonicâ identidem utebatur, seu quòd melius ab adstantibus perciperetur, seu quòd ira ad narium sermonem excitare solet. Hinc incredibili anxietate conari accusationis iectum frangere, asserendo modò, se in Bohemis damnare solum schisma, uti Charitati virtutum reginæ contrarium; modò, satius esse, illos ratione conuincere, quam contumeliis exasperare. At cum vrgebatur ad expromendum quidnam de opinione sentiret, haud licebat inficiari, suam ex earum esse numero, quas in Ioanne Husso, & in Wiclefo Ecclesia improbarat. Atque ita fieri non poterat, ut sibi maculam abstergeret, si minùs hæretici, saltem temerarij, simulque contumacis; quippe qui tueretur id quid Oecumenica Synodus damnauerat atque interdixerat. Qua in re iuxtà violabat leges initio disputationis à Duce Georgio præscriptas, ne in dubitationem reuocarentur quæ à Concilijs Oecumenicis fuissent definita.

17 Protinus circa alia capita quæstiones mitæ: *An anima in Purgatorio mereantur, ac pro se ipsis satisfaciant*, ut volebat Lutherus: *An Indulgentiæ sint alicuius emolumenti*: *An Penitentia possit à timore initium ducere*: utrumque enim ex his postremis ille pernegabat.

18 Sed ea contentio, quæ septemdecim dies absumpsit, multis horis in dies singulos impensis, atque impressa plurimas paginas opepleuit, in paucas redigi non potest, nisi pictores imitando, qui in representando duorum exercituum conflictu, nobiliora quædam distinctius, & quasi propius exprimunt; cetera, procul & confusius adumbrant.

Ad exitum certaminis, uti solet, nulla prodit decisio. Postea Parisiensis Academia, altera ex iis quarum iudicio litem commiserant disputatores, ut narrauimus, Lutherum damnauit: sed frustra, cum Iudici parum sit iurisdictio, nisi vis adsit ad compellendum. Ab altero iudice, qui erat Erfordiensis Academia, vllânè prolata fuerit sententia, incertum est. Dux Georgius, & Lipsiæ Gymnasium in antiqua Fide perstiterunt, facto comprobantes, vtra partium, ex ipsorum sententia, validioribus fundamentis inniteretur.